

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobkyň: **a) I. L., b) D. L., c) V. N. L.**, zastoupeny Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 4. 2015, čj. OAM-702/ZA-ZA05-K01-2014, o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 3. 2016, čj. 29 Az 9/2015 – 65,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Návrh žalobkyň na ustanovení jiného zástupce v řízení o kasační stížnosti **se zamítá**.
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyň Mgr. et Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 14 229,60 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále také „napadené rozhodnutí“) rozhodl o nepřipustnosti žádosti žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) a řízení podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil.

II.

[2] Žalobkyně napadly rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové, který shora uvedeným rozsudkem žalobu zamítl. Žádnou ze žalobních námitek neshledal důvodnou. Uzavřel, že žalovaný nepochybil, zastavil-li pro nepřipustnost řízení, neboť zde nejsou takové zásadní nové skutečnosti, které nebyly v předchozích řízeních týkajících se žalobkyň posouzeny.

III.

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) brojily proti rozsudku krajského soudu kasační stížností opírající se o kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Navrhly zrušit napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného a věc vrátit správnímu orgánu k dalšímu řízení.

[4] Kasační stížnost je podle stěžovatelek přijatelná, neboť krajský soud nezdůvodnil, proč považuje žalobou uplatněné námitky za nedůvodné. Dopustil se tak zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelek. Kasační stížnost je přijatelná i proto, že dosud nebyla judikatorně řešena otázka zohlednění nejlepších zájmů dítěte v případě, kdy řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno.

[5] Stěžovatelky mají za to, že krajský soud prakticky nereagoval na námitky vztahující se k potřebě zohlednění nejlepších zájmů dítěte. Ty spočívaly u stěžovatelky b) především v právu na vzdělání v souvislosti s jejím postižením a v případě stěžovatelky c) v právu na zachování identity a stability a navázaných vazeb. Krajský soud také nedostatečně posoudil protichůdnost závěrů žalovaného týkajících se stěžovatelky b). Na jedné straně totiž shledal, že návrat do země původu pro ni bude mít vážný dopad v psychické a emocionální rovině, na straně druhé jí přesto mezinárodní ochranu neudělil, tedy fakticky rozhodl o jejím návratu do země původu.

[6] Podle stěžovatelek rozhodnutí žalovaného nedopovídá ustálené judikatuře, pokud jde o zohlednění nové okolnosti v zemi původu, kterou je hrozící konflikt. Krajský soud pochybil, pokud z uvedeného důvodu napadené rozhodnutí neshledal nezákonné.

[7] V průběhu řízení o kasační stížnosti stěžovatelky podáním ze dne 15. 11. 2016 požádaly o změnu ustanoveného zástupce. Uvedly, že nynější zástupce sídlí v Praze, tedy mimo místo jejich pobytu, komunikace s ním je problematická, nespolupracuje, neodpovídá na telefony a vzkazy a odmítá soudu učinit podání, která stěžovatelky požadují. Nikdy se s nimi ani nesešel. Na cestování do sídla advokáta nemají stěžovatelky ani dostatek prostředků. Stěžovatelky požádaly, aby jim soud ustanovil jiného zástupce, JUDr. Ing. Jiřího Špeldu, advokáta, který sídlí blíže ke stěžovatelkám v Hradci Králové a je s jejich případem seznámen, neboť zastupuje otce nezletilých stěžovatelek.

IV.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v případě všech stěžovatelek jde o opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelky opakovaně uplatňují stejné motivy svého odchodu ze země původu a nechotou vrátit se na Ukrajinu z rodinných důvodů a poukazují také na své zdravotní potíže. Žalovaný však neshledal, že by zdravotní potíže dosahovaly té míry závažnosti, která by odůvodňovala obavu z návratu do země původu, tím spíše byla relevantní z hlediska zákona o azylu. Stěžovatelky několik let nerespektují opakovaně rozhodnutí správního orgánu o neudělení některé z forem mezinárodní ochrany, ani nečiní žádné kroky k legalizaci svého dalšího pobytu v České republice. Zdravotní stav stěžovatelek není novou skutečností, která by podle zákona o azylu odůvodňovala opětovné vedení správního řízení o jejich žádosti, a v napadeném rozhodnutí nechybí ani nové zhodnocení bezpečnostní situace na Ukrajině. Žalovaný se ztotožnil se závěry napadeného rozsudku a navrhl kasační stížnost zamítnout.

V.

[9] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval návrhem stěžovatelek na změnu ustanoveného zástupce a dospěl k závěru, že mu v současné době nelze vyhovět. Má-li být důvodem změny ustanoveného zástupce vzdálenost mezi jeho sídlem (Praha) a místem pobytu stěžovatelek (P.), Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že ani původně ustanovený zástupce (JUDr. Maroš Matiaško, LL.M), kterého nynější zástupce zastoupil v důsledku pozastavení činnosti advokacie,

taktéž sídlil v Praze. V tomto směru tudíž k žádné změně nedošlo. Vzdálenost sídla advokáta od místa pobytu stěžovatelek proto sama o sobě důvod pro změnu zastoupení nezakládá.

[10] Ze spisového materiálu vedeného v posuzované věci se podává, že nynější zástupce v zastoupení stěžovatelek podal včasnou (byť blanketní) kasační stížnost, kterou v zákonné lhůtě k výzvě soudu řádně doplnil, následně v řízení učinil návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a v zastoupení stěžovatelek požádal soud o vystavení potvrzení o tom, že řízení o kasační stížnosti u Nejvyššího správního soudu stále probíhá. Z uvedeného je zjevné, že v řízení nebyl tento zástupce procesně pasivní a vykonával potřebné úkony a činil návrhy v zájmu a ve prospěch stěžovatelek. Nejvyšší správní soud považuje za obtížně představitelné, že by veškeré shora uvedené úkony ustanovený zástupce činil „sám od sebe“, bez toho, že by je byť jen krátce konzultoval se stěžovatelkami [zejména stěžovatelkou a) jako zákonnou zástupkyní zbylých stěžovatelek].

[11] V době, kdy bylo třeba v řízení o kasační stížnosti činit potřebné úkony (srov. bod [10]), které ustanovený zástupce provedl, stěžovatelky k problematice komunikaci s ním ničeho nenamítaly, a teprve v době, kdy již ve věci není třeba žádné úkony z povahy věci činit, jelikož veškeré ve věci relevantní skutečnosti lze v řízení o kasační stížnosti uvést pouze v zákonem stanovených lhůtách, které uplynuly (řízení o kasační stížnosti je ovládáno koncentrační zásadou - § 106 odst. 2 a 3 s. ř. s.), se stěžovatelky dovolávají problematické spolupráce s tímto zástupcem. Tyto nynější výtky proto shledává Nejvyšší správní soud účelovými.

[12] Nynějším rozhodnutím se řízení u Nejvyššího správního soudu končí. Návrh na změnu zastoupení byl přitom kasačnímu soudu doručen bezprostředně před tím, než o věci rozhodoval, tedy za situace, kdy již není třeba ze strany stěžovatelek žádných dalších úkonů, které by vyžadovaly nové konzultace s ustanoveným zástupcem. Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal potřebu ke změně současného zástupce a návrh stěžovatelek proto zamítl.

VI.

[13] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti (jako neurčitého právního pojmu) a demonstrativním výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 – 39. Na tam uvedené závěry kasační soud nyní pro stručnost odkazuje (usnesení je dostupné, stejně jako všechna dále uvedená rozhodnutí, na www.nssoud.cz).

[14] Stěžovatelky především namítaly nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Krajský soud podle nich nereagoval na žalobní námitky, v nichž vytýkaly nezohlednění nejlepšího zájmu nezletilých dětí žalovaným. Nedostatečně krajský soud posoudil i protichůdnost závěrů žalovaného týkajících se stěžovatelky b) nastíněných v bodě [5].

[15] Nepřezkoumatelností rozhodnutí pro nedostatek důvodů, k čemuž uvedená stížní námitka směřuje, se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře zabýval opakovaně (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2011, čj. 9 As 40/2011 – 51, ze dne 14. 7. 2005, čj. 2 Afs 24/2005 – 44, nebo ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004 – 73). Takové nedostatky, v nichž odkazovaná judikatura spatřuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů, napadený rozsudek krajského soudu nevykazuje.

[16] Krajský soud vypořádal všechny žalobní námitky. Ty směřovaly výhradně k posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, resp. udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b téhož zákona v návaznosti na tvrzení o nových skutečnostech týkajících se zdravotního stavu stěžovatelek a s tím souvisejících práv zaručených stěžovatelkám b) a c) Úmluvou o právech dětí. Z napadeného rozsudku je zřejmé, proč krajský soud žalobní argumentaci stěžovatelek neshledal důvodnou a proč shodně jako žalovaný nedovodil podmínky pro věcné posouzení nynější opakované žádosti stěžovatelek o udělení mezinárodní ochrany. Vysvětlil, proč nejsou stěžovatelkami uváděné skutečnosti v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany novými ve smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu. Poukázal přitom na věcně správné závěry napadeného rozhodnutí, k nimž připojil svoji vlastní stručnou, avšak výstižnou, právní argumentaci. Shodně s žalovaným neshledal potřebu nového věcného posouzení žádosti stěžovatelek z důvodu zohlednění nejlepšího zájmu nezletilých dětí – stěžovatelek b) a c). Krajský soud se neopomněl vyjádřit ani k námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu, z nějž žalovaný při rozhodování vycházel.

[17] Ani námitku, že krajský soud nevypořádal rozpory obsažené v rozhodnutí žalovaného, neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Ve skutečnosti totiž rozhodnutí žalovaného není vnitřně rozporné. Žalovaný se podrobně zabýval zdravotním stavem všech stěžovatelek, obzvláště pak obou nezletilých, a uvažoval-li v případě nezletilé stěžovatelky b) i o možných psychických potížích a negativním dopadu návratu do země původu na její osobu, vysvětlil, z jakých důvodů nepředstavují novou skutečnost, která by měla být relevantní z hlediska udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Nadto žalovaný v napadeném rozhodnutí poukázal i na jiné možnosti řešení situace stěžovatelek (zajištěním pobytu v České republice skrze některý z institutů, jež nabízí právní úprava obsažená v zákoně č. 326/1991 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů - srov. strany 6 a 7 rozhodnutí žalovaného). Nebyl-li rozpor v napadeném rozhodnutí, krajský soud neměl povinnost se jím zabývat. Napadený rozsudek není nepřekoumatelný pro nedostatek důvodů.

[18] K námitce stěžovatelek, že rozhodnutí žalovaného neodpovídá judikatuře v otázce posouzení nových skutečností týkajících se situace v zemi původu (tvrzený hrozící konflikt na Ukrajině) Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že tato námitka nebyla v žalobě vůbec nastolena. Nebyla proto ani předmětem přezkumu ze strany krajského soudu (srov. § 75 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatelkám přitom nic nebránilo uvedenou námitku uplatnit již v řízení před krajským soudem. V souladu s § 104 odst. 4 s. ř. s. není v rámci kasačního přezkumu Nejvyšší správní soud oprávněn se námitkou týkající se bezpečnostní situace na Ukrajině zabývat.

[19] Přesto však nad rámec povinného doplňuje, že z judikatury Nejvyššího správního soudu neplyne stěžovatelkami předestíraný závěr, že vždy, když v zemi původu dojde k jakékoliv změně situace (oproti předchozímu posuzovanému stavu), musí být opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany meritorně posouzena. Potřeba meritorního posouzení opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany vyvstane pouze tehdy, pokud se situace v zemi původu změnila natolik zásadním způsobem, že to může založit opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. O takovou situaci se zde však nejednalo, jak podrobně vyjádřil žalovaný v napadeném rozhodnutí (viz strany 7 - 10 rozhodnutí žalovaného).

[20] Ani namítaná absence judikatorních závěrů vztahujících se k posouzení nejlepšího zájmu dětí v případech, kdy správní orgán řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastavil, nemůže přijatelnost kasační stížnosti založit. Zastaví-li správní orgán řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nerozhoduje o žádosti věcně (z hlediska splnění podmínek pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany – viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, čj. 3 Azs 6/2011 – 96). Posouzení nejlepšího zájmu dětí v kontextu

žádosti o udělení mezinárodní ochrany je ale vyhrazeno právě meritornímu rozhodování. K němu žalovaný v nynější věci vůbec nepřistoupil právě pro nedostatek nových skutečností či zjištění.

[21] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem neshledal, že by tvrzení o nedobré zdravotním stavu obou nezletilých stěžovatelek, špatné zdravotní nebo nedostatečné pedagogické péči a válce v zemi původu nebyly dříve stěžovatelkami uváděny a posuzovány, a vyvstala zde potřeba je v souvislosti s opakovanou žádostí o udělení mezinárodní ochrany nově věcně hodnotit. Žalovaný se uvedeným zabýval ve vztahu ke všem stěžovatelkám v rozhodnutích o předchozích žádostech o udělení mezinárodní ochrany. Nadto se k nastoleným otázkám ve vztahu ke všem stěžovatelkám vyslovil již dříve i kasační soud v usnesení ze dne 20. 6. 2013, čj. 7 Azs 2/2013 – 39, které se vztahovalo k rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany na základě předchozí žádosti stěžovatelek. V nyní posuzovaném případě tak lze pro stručnost poukázat na tam obsažené závěry.

[22] Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu dává jasnou odpověď na otázku, co lze považovat za novou skutečnost či zjištění ve smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu (srov. rozsudek ze dne 11. 6. 2009 čj. 9 Azs 5/2009 – 65 nebo ze dne 6. 3. 2012, čj. 3 Azs 6/2011 – 96). Takové zásadní skutečnosti či zjištění týkající se zdravotního stavu stěžovatelek, které by v daném případě mohly mít dopad do jejich hmotněprávního postavení, stěžovatelky netvrdily a v řízení nebyly ani jinak zjištěny.

VII.

[23] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, krajský soud se nedopustil ani tvrzeného judikaturního odklonu či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva. Kasační stížnost nepřesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatelek a dosavadní vnitřně jednotná a ustálená judikatura dává odpověď na všechny jejich stížní námítky.

[24] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 3, větou první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[26] Usnesením krajského soudu ze dne 20. 5. 2016, čj. 29 Az 9/2015 - 26 byl stěžovatelkám ustanoven zástupce z řad advokátů (ke změně v osobě ustanoveného zástupce došlo v průběhu řízení před krajským soudem v důsledku pozastavení výkonu činnosti advokacie původně ustanoveného zástupce Mgr. Maroše Matiaška, LL.M. – poznámka Nejvyššího správního soudu). Zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Odměna ustanoveného zástupce činí za 1 úkon právní služby 3100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. S ohledem na skutečnost, že ustanovený zástupce společně zastupoval všechny tři stěžovatelky, náleží za každou z těchto osob odměna snížená o 20%, tj. 2480 Kč podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu. Ustanovený zástupce v řízení učinil za každou ze stěžovatelek 1 úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti ze dne 2. 5. 2016), za nějž náleží odměna ve výši 2480 Kč a dále učinil návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, za nějž náleží odměna ve výši jedné poloviny mimosmluvní odměny (1240 Kč). Odměna ustanoveného zástupce celkem činí 11 160 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d), § 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního

tarifu]. Dále uvedenému zástupci náleží ke každému z těchto dvou úkonů právní služby náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), tj. 600 Kč a celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů činí 11 760 Kč. Tato částka je dále zvýšena o 21% daň z přidané hodnoty ve výši 2469,60 Kč, jelikož ustanovený zástupce stěžovatelek doložil, že je plátcem této daně (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Částka 14 229,60 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

[27] Uplatnil-li ustanovený zástupce v podání ze dne 13. 6. 2016 (vedle dříve požadované odměny za doplnění kasační stížnosti) odměnu za dva úkony právní služby spočívající v poradě se stěžovatelkami a sepsání návrhu na přiznání odkladného účinku vždy ve výši 7440 Kč (tj. 3 x 2480 Kč), kterou současně snížil o jednu polovinu podle § 12 odst. 2 advokátního tarifu, Nejvyšší správní soud poukazuje na § 1 odst. 3 advokátního tarifu. Podle něj se výše odměny soudem ustanoveného advokáta určí podle ustanovení o mimosmluvní odměně, přitom se § 12 odst. 2 advokátního tarifu nepoužije. S ohledem na skutečnost, že ustanovený zástupce stěžovatelek nedoložil, a ani z obsahu soudního spisu se nepodává, že by se tvrzená porada se stěžovatelkami uskutečnila, za tento úkon právní služby odměna ustanovenému zástupci nenáleží a ani snížení odměny podle § 12 odst. 2 advokátního tarifu není možné. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu v rozsahu, jak uvedeno v bodě [21] tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 1. prosince 2016

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu